

опытамъ да ви обясня какъ може да бжде това. Предмѣтъ-тъ е мжчѣнь, но, побудѣнь отъ ваше-то неуклонно вниманіе, азъ са не отчайвамъ да ви го обясня до колко-то е възможно.

Да си въобразимъ, че земна-та ось е единъ желѣзѣнь прѣтъ прекаранъ прѣзь центра на земя-та, като излѣзва при полюсы-тъ, и са прозира безпрѣдѣлно къмъ сфера-та на неподвижны-тъ звѣзды. Сега да захванемъ да възвивамъ тѣзи ось, до дѣто тя са исправи перпендикулярно къмъ плоскость-та на орбита-та, по коя-то земя-та обыкала около слѣнце-то. Тогазъ екуатора и еклиника-та съвършено ще са съвмѣстятъ, и ако неподвижны-тъ звѣзды са намѣрватъ отъ насъ на разстояніе почти безконечно, то, точка-та, въ коя-то продълженна-та земна ось прониже небо-то, ще са показва неподвижна, въ продълженіе на цѣло-то обыкаліе на земя-та по орбита-та. Сега, ако нѣкоя гигантска рѣка грабнаше тѣзи желѣзна ось и я отклонеше отъ право-то ѳ или перпендикулярно положеніе, то твърда-та земя щѣше да са обърне съ нея и екуатора като са отдѣлеше отъ еклиника-та или плоскость-та на земна-та орбита, щѣше да са наклони къмъ нея подъ жгълъ съвършено равенъ на онзи жгълъ, на кой-то са наклони и сама-та ось. Слѣдователно неможе да са направи никакво измѣненіе въ положеніе-то на ось-та, кое-то да не произведе съотвѣтствующе измѣненіе въ земя-та, и особено въ плоскость-та на екуатора, кой-то трѣба вынаги да остава перпендикулярѣнь къмъ ось-та въ всицкы-тъ ѳ положенія.

Слѣдствія-та отъ обратно-то прѣдположеніе сж очевидны. Ако твърда-та земя са хване при екуатора и са повіе нагорѣ или надолу, то ось-та ще участвува въ това движеніе, и измѣненіе-то въ положеніе-то ѳ ще са заблѣжи отъ измѣненіе-то въ положеніе-то на онѣзи точка, въ коя-то ось-та пронизва небо-то. Още една стѣпка и трудность-та е побѣдена. Прѣдставете си, че едно дървено търкало плава по тиха вода. Прѣзь центра му да минува една ось, коя-то да бжде перпендикулярна на повърхность-та на търкало-то и на вода-та. До дѣто търкало-то плава въ равнище-то на вода-та, до тогазъ ось-та му стої права; но ако сѣверна-та половина на търкало-то потъне въ вода-та, то южна-та му половина въ сжщо-то врѣме ще са издигне надъ вода-та и ось-та му ще са наведе къмъ Сѣверъ. Да докарамы пжкъ търкало-то въ едно равнище съ вода-та, и да нотопимъ источна-та му часть въ вода-та. Ось-та ще са наведе сега къмъ **истокъ**. Този простъ опытъ показва, че ако потопявамъ, едно подиръ друго, всяка часть на търкало-то въ вода-та, то ось-та му вынаги ще са навожда къмъ онѣзи часть на горизонта, къмъ коя-то е обрѣжта потопена-та му часть. Да направимъ обратныя опытъ: да земемъ ось-та и да я наведемъ къмъ истокъ — ный ще видимъ, че тя ще потони въ вода-та источна-та половина на търкало-то, а пакъ западна-та му часть ще са издигне надъ вода-та. За това ако накарамы горнія край на ось-та да обыкала по окръжность-та на единъ кржгъ, на кого-то повърхность-та е параллелна съ повърхность-та на вода-та и на кого-то центра са намѣрва право надъ центра на търкало-то; тогазъ ще видимъ, че края на ось-та като са движе по тѣзи въображаема окръжность, въ сжщо-то време и всяка часть на търкало-то ще потъва, едно подиръ друго, въ